

บอกเล่ากันฟัง

โดย อาจารย์ภาวิณี ไสระเวช

สุขสอง

การเรียนรู้...ศิลปะในตัวตน

- ชีวิต....ศิลปะ
- วิถี.....ศิลปะ

ชีวิต...ศิลปะ

ทุกชีวิตเกี่ยวข้องกับศิลปะตลอดเวลาจนเราไม่รู้
หลอกว่าเราจะแบ่งแยกตัวเราออกจากศิลปะนี้ได้
อย่างไร คนส่วนใหญ่มักบอกว่าฉันไม่มีหัวศิลปะ
ฉันไม่เก่งศิลปะ ฉันทำไม่ได้แล้วก็หัวเราะเยาะ
ให้กับตัวเองตลอดเวลา คนเหล่านั้นไม่รู้หลอกว่า
เรากำลังมองข้ามความสามารถเล็กๆน้อยๆ ของ
ตนเองโดยไม่รู้ตัว จริงๆแล้ว ศิลปะอยู่กับตัวคุณ
.....*-* คุณลองมองดูกระจกแล้วมองหน้าคุณเอง
แล้วมองสำรวจในตัวคุณเอง มองแต่ภายนอก
เท่านั้นนะ.....ภายหลังจากการแต่งตัวในแต่ละวัน

ถ้าเป็นหญิงสาวคงไม่ต้องบอกหลอกนะว่า
จะต้องจะต้องแต่งตัวอย่างไรไปทำงานบ้าง การ
เลือกเครื่องแต่งกายในแต่ละวัน ในการไปทำงาน

ของคุณผู้หญิง ทั้งการเลือกเสื้อ กระโปรง กางเกง
รองเท้า และเครื่องประดับ จะต้องมีส่วน ที่จะต้อง
มีความสอดคล้องให้เข้ากัน สีสันท้องสวยสมดุลไม่
เลอะเทอะดูแล้วงงๆไม่เข้ากันเลย ใส่แล้วไม่เกิด
ความมั่นใจ

คุณผู้ชายก็ต้องเลือกเสื้อให้เข้ากับเนคไท
เลือกสีของกางเกง และรองเท้าก็ต้องให้ไปทาง
เดียวกัน เลือกให้เกิดจุดเด่น จะเด่นที่เนคไท หรือ
จะเด่นที่กางเกง ก็ต้องเรียนรู้กันอีกที การเลือก
เสื้อผ้าไปทำงานแค่นี้ก็เหนื่อยแล้ว....

นี่แค่คร่าวๆในการใช้ศิลปะในการแต่งกาย
จะให้ลึกซึ้งกว่านี้ ต้องมองถึง การเลือกสี การ
ออกแบบรูปร่างลักษณะของเครื่องแต่งกาย เรา

มองไปถึงแพชชั่นของยุคสมัยต่างๆด้วย ทูอย่างที
กล่าวมานี้ ถือได้ว่าเป็นผู้บริโภคนงานศิลปะ และ
ผู้ออกแบบงานศิลปะในคนๆเดียว ถ้าจะกล่าวถึง
การเป็นผู้ทำเองก็คงไม่มีใครบอกว่า ฉันสามารถ
สร้างงานศิลปะได้ด้วยตนเองมากนัก หรือมี ก็จะมี
บางกลุ่มเท่านั้นที่ได้ร่ำเรียนมา.....

ประสบการณ์การเรียนรู้ศิลปะของแต่ละ
คน บางคนบางคนก็เริ่มเร็ว บางคนก็เริ่มช้า การ
เริ่มเร็วหรือช้ามันไม่ใช่เรื่องสำคัญกับที่ความ
พยายามฝึกฝนในการค้นคว้าหาความรู้และการ
พยายามสร้างสรรค์ผลงานตลอดเวลา.....

วิถี...ศิลปะ

ผู้เรียนศิลปะหรือผู้ที่รับรู้กระบวนการ
ทำงานศิลปะอย่างกระบวนการสอนของครูศิลปะ

ใช้คำว่ากระบวนการสอนของครูศิลปะ
อาจจะดูแปลกในการใช้คำ แต่ก็เห็นภาพได้ชัดเจน
ถึงการทำงานของครูศิลปะ

การที่ครูศิลปะคนๆหนึ่งจะสอนให้เด็กเกิด
การเรียนรู้ที่มีคุณภาพจนสามารถเกิดประสิทธิผล
แก่ผู้เรียน ครูศิลปะจะต้องใช้พลังอันล้ำลึกในการ
ถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับเด็กจน
เด็กสามารถถ่ายทอดความคิดจนสามารถถ่ายทอด
เป็นผลงานศิลปะขึ้นมาได้ ซึ่งครูแต่ละคนก็มีวิธีการ
ถ่ายทอดความรู้ ให้แก่เด็กที่ไม่เหมือนกันแล้วแต่
เอกลักษณ์เฉพาะตนของแต่ละครูผู้สอนซึ่ง
เป้าหมายสูงสุดคือ สร้างเด็กให้เกิดทักษะในการ
ร่างผลงานศิลปะให้เกิดประสิทธิภาพและเกิด
ทัศนคติที่ดีในการเรียนวิชาศิลปะ

จริงๆแล้วคำว่าศิลปะจะมีความหมายที่
กว้างมาก แต่ในปัจจุบันวิชาศิลปะได้ถูกเปลี่ยนให้มี
ความหมายเฉพาะมากขึ้น ซึ่งเรียกว่าวิชาทัศนศิลป์
ฟังดูแล้วไม่คุ้นหูเลยใช่ไหม แต่ที่จริงแล้ว เป็นคำ
ธรรมดาสามัญมากในหมู่นักเรียนวิชาศิลปะซึ่งผู้ที่รู้
ความหมายถึงจะใช้คำนี้ ครูผู้สอนได้ตระหนักอย่าง
ชัดเจนในการนำเนื้อหาอะไรที่สามารถจะสอนให้
นักเรียนเพื่อให้เด็กๆได้รับความรู้ให้ครอบคลุม
คำว่าทัศนศิลป์ ได้ถ่องแท้และลึกซึ้ง

การเปลี่ยนชื่อวิชาหรือการเรียกชื่อใหม่ได้
เฉพาะขึ้นในการปฏิบัติแล้ว ดูเหมือนจะไม่ยากใน
การเรียน แต่จริงๆแล้วก็ทำให้เด็กเข้าใจยาก
เหมือนกันซึ่งการเรียนในลักษณะหลักสูตรใหม่ทำ
ให้นักเรียนต้องเรียนรู้ศัพท์ใหม่ๆเพิ่ม เมื่อนักเรียน
ได้ฟังคำว่าทัศนศิลป์ก็ยังไม่เข้าใจ ถ้าครูใช้คำว่า
วิชาศิลปะ ความรู้สึกของนักเรียน หรือเด็กๆ ก็
สามารถประมวลความคิดได้ว่า วิชาศิลปะเรียน
แล้วสนุกสนาน นักเรียนสามารถใช้จินตนาการ
ของตนเองในการวาดภาพระบายสี หรือการ
สร้างสรรค์ในลักษณะอื่นๆ เช่น การปั้นดินน้ำมัน
การพับกระดาษ การหล่อปูนปลาสเตอร์ การ
ตกแต่งรูปแบบอื่นๆ โดยการใช้วัสดุต่างๆให้เกิด
ความงาม โดยไม่มีขอบเขตจำกัด หรือจะมีบ้างใน
แต่ละกิจกรรมที่ครูเป็นผู้กำหนดรูปแบบภายใต้
หัวข้อที่กำหนด แต่ถึงอย่างไรทั้งหมดก็สามารถทำ

ให้นักเรียนเกิดความประทับใจ และได้ซึมซับความเป็นศิลปะ อยู่ภายในตนเองโดยไม่รู้ตัว แต่เมื่อเปรียบเทียบกับคำว่าทัศนศิลป์ซึ่งเป็นคำใหม่แต่อยู่ภายใต้กระบวนการเรียนเดียวกันกับคำว่าศิลปะ การลึกซึ้งกับคำใหม่ช่างเห็นภาพต่างกันมาก

การแก้ปัญหาเกี่ยวกับชื่อวิชาใหม่ ภายใต้ความคิดรวบยอดเดิม คือวิชาศิลปะ คงจะทำได้ไม่ยากเลย เมื่อเด็กได้เห็นคำว่าทัศนศิลป์บ่อยๆ ได้พูดคุยบ่อยๆ ในวิชาเดิม รวมถึงครูต้องเปลี่ยนทัศนคติใหม่ในการสอน การเรียนชื่อที่ระบุชี้ชัดว่า วิชาทัศนศิลป์ แทนวิชาศิลปะ แต่คงทำยากเพราะคำว่าวิชาศิลปะมันฝังรากลึกในสมองของมนุษย์ศิลปะไปแล้ว

